

АНАЛІЗ СТАТИСТИКИ ВИДОБУТКУ РУДИ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ

Безверха Ірина Вікторівна,

здобувач вищої освіти освітнього рівня «магістр»;
науковий керівник:

Федотова Тетяна Анатоліївна,

доцент кафедри економіки та туризму;
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

Повномасштабне воєнне вторгнення серйозно впливають на всі сфери економіки, включаючи видобуток руди. Аналіз статистики в даному контексті може надати цінну інформацію щодо змін у видобутку руди та його впливу на економіку. Руди є стратегічними ресурсами для багатьох промислових галузей, включаючи металургію та будівельну сферу. Повномасштабне вторгнення чинить негативний вплив на постачання цих ресурсів, що може мати серйозні наслідки для внутрішнього виробництва та експорту.

Військові дії призводять до змін у суспільстві, включаючи втрати робочих місць, зміни в соціально-економічній структурі та різні соціальні проблеми. Аналіз статистики видобутку руди під час війни може вказати на можливі труднощі в цій сфері та допомогти визначити шляхи підтримки.

Воєнні конфлікти супроводжуються знищенням інфраструктури та негативним впливом на природні ресурси. Аналіз статистики видобутку руди може розкрити екологічні ризики та допомогти в розробці стратегій відновлення та охорони навколишнього середовища.

Враховуючи ці аспекти, дослідження статистики видобутку руди в Україні під час повномасштабного вторгнення є важливим і може внести значний внесок у розуміння економічних, соціальних та екологічних наслідків конфлікту.

Згідно з даними ДНВП «Геоінформ України» [1], балансові запаси руд заліза становили 18 065,04 млн т станом на 01.01.2021 р. Кількість родовищ руд заліза у 2020 році становила 60. Найбільший обсяг балансових запасів руд заліза знаходиться у Дніпропетровській області (8 781,52 млн т або 48,61%), а також у Полтавській (5 038,69 млн т або 27,89%) і Запорізькій (2 755,13 млн т або 15,25%) областях.

У 2020 році обсяги балансових запасів руд заліза всього в Україні зменшилися на 4,10% у порівнянні з 2019 роком. Обсяг запасів руд заліза скоротився на 7,02% у Дніпропетровській області, на 3,45% у Запорізькій та на 0,51% у Полтавській, в той час як у Кіровоградській області обсяги запасів збільшилися на 4,78% [1].

Перспективи 2022 року для українських виробників сталі були неоднозначними через кілька факторів. Одним з них було очікування ескалації конфлікту з росією, яке виявилось вирішальним. У порівнянні з 2013 роком, Україна зазнала втрат, втративши близько 80% обсягу виробництва сталі (рис. 1.4), і основна частина цих втрат сталася впродовж 2022 року через руйнування

підприємств, окупацію портів, труднощі з експортом морем та перебої в електропостачанні, що загострилося наприкінці попереднього року.

Після російського вторгнення у лютому 2022 року ключові українські сталеплавильні компанії припинили виробництво у різних регіонах. Незважаючи на поступове відновлення деяких виробництв, «Метінвест» не вдалося відновити роботу на двох заводах – Маріупольському МК ім. Ілліча та «Азовсталі». Знижені обороти залишалися характерними для вцілілих підприємств. Залізорудне виробництво також стикалося з труднощами через логістичні проблеми, зниження попиту та зростання собівартості, що призвело до тимчасового припинення видобутку залізної руди.

Група «Метінвест», зокрема гірничий департамент «АрселорМіттал Кривий Ріг», втратив близько 66% в 2022 році, виробивши лише 40% обсягу залізорудного концентрату порівняно з 2021 роком. Компанія Ferrtex, головний експортер залізорудних окатишів серед пострадянських країн, також скоротила виробництво концентрату на 40% в минулому році. Загалом 90% залізорудних активів розташовані на контрольованих Україною територіях, втративши контроль над Запорізьким ЗРК в червні 2022 року [2].

Дослідимо основні зміни, що сталися у видобутку руди в Україні під час повномасштабного вторгнення, зокрема, як змінилася кількість підприємств галузі – таблиця 1.

Таблиця 1

Зміна кількості підприємств галузі видобутку руди під час повномасштабного вторгнення

Показник	Кількість підприємств		
	Добування металевих руд	Добування залізних руд	Добування руд кольорових металів
2020	65	23	42
2021	72	23	49
2022	56	20	36
Темпи приросту 2021	10,77	0,00	16,67
Темпи приросту 2022	-22,22	-13,04	-26,53

Джерело: побудовано автором за даними Держкомстату[3].

Як бачимо за даними табл. 1, за всіма групами наявне зменшення кількості підприємств металургійної галузі України під час повномасштабного вторгнення – при тому, що у останній перед воєнний рік був наявний стабільний зріст за всіма категоріями. Отже, найбільше впала кількість підприємств, які займалися виробництвом чавуну, сталі та феросплавів (падіння на 27,2%), при тому що у 2021р. в цій групі було наявне зростання кількості підприємств на 3,9%.

Також дуже значно впала кількість підприємств, які займалися добуванням кольорових металів (падіння на 26,5%), при тому що у 2021р. саме в цій групі було наявне найбільше зростання – на 16,7%.

Завершує четвірку найбільш постраждалих груп підприємств (з точки зору зменшення їх кількості) галузь добування металевих руд, яка втратила 22,2% підприємств за час повномасштабного вторгнення (станом на кінець 2022р.) – при наявності зростання у 2021р. на 10,8%. Найменше всього постраждали групи виробництво дорогоцінних та інших кольорових металів(втрата 19,8% підприємств) та добування залізних руд (втрата 13% підприємств).

У таблиці 2 наведена зміна обсягу реалізації продукції металургійної галузі під час повномасштабного вторгнення.

Таблиця 2

Зміна обсягу реалізації продукції галузі видобутку руди під час повномасштабного вторгнення, млн. грн.

Показник	Обсяг реалізованої продукції, млн. грн.	
	Добування металевих руд	Добування залізних руд
2020	164546	149034
2021	302434	285181
2022	20060	0
Темпи приросту 2021	83,80	91,35
Темпи приросту 2022	-93,37	-100,00

Джерело: побудовано автором за даними Держкомстату[3].

Як бачимо за даними таблиці 2, в цілому обсяги реалізації продукції металургійної галузі під час повномасштабного вторгнення зазнали набагато більшого падіння, ніж кількість підприємств галузі.

Найбільше постраждала видобувна промисловість, яка втратила 94% реалізації продукції добування металевих руд та всі 100% добування залізних руд, при тому, що у 2021р. зростання порівняно з кризисним ковідним 2020р. становило 83,8% та 91,4% відповідно.

Металургійне виробництво втратило 94,7% обсягу реалізації продукції за перший рік повномасштабного вторгнення. Менше постраждало виробництво чавуну, сталі та феросплавів, яке стратило 64,5% обсягів реалізації продукції, та лиття металів, яке втратило всього 30,9% і становило 90% по відношенню до кризисного 2020р.

Єдиною групою, де було наявне зростання обсягів реалізації продукції було виробництво дорогоцінних та інших кольорових металів – зростання на 9,4%, хоча темпи зростання і впали порівняно з попереднім роком, коли темпи зростання становили 47,4%.

Висновок. Отже, була досліджена статистика видобутку руди в Україні під час повномасштабного вторгнення та проведено порівняння динаміки видобутку руд у 2021 до 2020 (довоєнний період) та у 2022 до 2021 (перший рік війни) за статистичними даними Державного комітету статистики України [1]. Були визначені негативні тенденції в досліджуваній галузі – зменшення кількості підприємств від 13% до 26% за різними групами видобутку руд, та зменшення

обсягу реалізації продукції галузі видобутку руди під час повномасштабного вторгнення, яке є вкрай критичним та становило більше 90% протягом першого року війни.

Список використаних джерел

1. Портал даних видобувної галузі України. URL: <https://www.eiti.gov.ua/>
2. Венгер В. В., Романовська Н. І., Чижевська М. Б. Тенденції та вектори розвитку металургійної галузі України. Агроствіт. 2022. №4. С. 37-47.
3. Державний комітет статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
<https://www.eiti.gov.ua/>

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРНЕТ-БАНКІНГУ ТА СИСТЕМИ ДИСТАНЦІЙНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ ДЕРЖАВНИМИ БАНКАМИ УКРАЇНИ

Бондарук Таїсія Григорівна,
доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування;
Богріновцева Людмила Миколаївна,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування;
Національна академія статистики, обліку та аудиту

Державні банки України, в сучасних умовах, активно адаптуються до нових технологічних реалій, впроваджуючи інноваційні підходи у своїй діяльності. Один із таких ключових напрямків є використання інтернет-банкінгу та системи дистанційного банківського обслуговування. Це не тільки дозволяє банкам підтримувати найвищий рівень зручності для клієнтів, але і забезпечує стабільність та ефективність їхньої роботи. Інтернет-банкінг, або електронний банкінг, є необхідною складовою сучасної банківської системи, що надає клієнтам можливість здійснювати фінансові операції та управляти своїми активами в онлайн-режимі, без необхідності відвідувати фізичні відділення банку. Це важливий інструмент для підвищення доступності банківських послуг та оптимізації роботи фінансових установ. Проте разом із зростанням популярності інтернет-банкінгу виникають нові виклики та проблеми, які потребують уваги та вирішення. Тому розглянемо основні проблеми використання цих технологій та перспективи розвитку дистанційного банківського обслуговування в державних банках України.

Дистанційне банківське обслуговування представляє сучасний підхід до здійснення фінансових операцій, який дозволяє клієнтам банку виконувати банківські операції без потреби особистого візиту до банківського відділення. Відтак, це включає в себе широкий спектр банківських послуг, що надаються